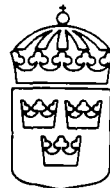

Regeringens proposition

1994/95:28

Höjning av vattenföroreningsavgiften

Prop.
1994/95:28

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 oktober 1994

Ingvar Carlsson

Ines Uusmann
(Kommunikationsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg ändras på så sätt att vattenföroreningsavgiften höjs och indexregleras. Vattenföroreningsavgiften vid otillåtna oljeutsläpp har varit oförändrad sedan den infördes för tio år sedan. Penningvärdets förändring sedan år 1984 har gjort att den sanktion som avgiften innebär relativt sett har blivit mindre ingripande. För att avgiften i ett längre perspektiv skall fungera effektivt föreslås att den genom indexreglering skall följa penningvärdets förändring. Eftersom havsmiljön har blivit allt sämre föreslås vidare att sanktionen förstärks ytterligare genom att avgiften höjs mer än vad som motsvarar penningvärdets förändring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1995.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg	3
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Bakgrund	5
5	Höjning och indexreglering av vattenföroreningsavgiften	5
Bilaga 1 Kustbevakningens lagförslag		7
Bilaga 2 Lagrådets yttrande		8
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde		9

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 3 § lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

8 kap. 3 §

3 § Vattenföroreningsavgiften skall bestämmas med hänsyn till utsläppets omfattning samt fartygets storlek (bruttodräktighet) enligt följande tabell.

Utsläppt oljemängd i liter	Avgift i kr. för fartyg med bruttodräktighet			
	upp till och med 3 000	3001- 15 000	15 001- 50 000	50 001- och större
mindre än 1 000	5 000 kr.	7 500 kr.	10 000 kr.	12 500 kr.
1 000-26 000	5 000 kr. jämt 1 000 kr.	7 500 kr. jämt 1 500 kr.	10 000 kr. jämt 2 000 kr.	12 500 kr. jämt 2 500 kr.
	per påbörjat	antal	1 000 liter	utöver 1 000 liter
26 001-101 000	30 000 kr. jämt 800 kr.	45 000 kr. jämt 1 200 kr.	60 000 kr. jämt 1 600 kr.	75 000 kr. jämt 2 400 kr.
	per påbörjat	antal	1 000 liter	utöver 26 000 liter
101 001-501 000	90 000 kr. jämt 200 kr.	135 000 kr. jämt 300 kr.	180 000 kr. jämt 400 kr.	255 000 kr. jämt 600 kr.
	per påbörjat	antal	1 000 liter	utöver 101 000 liter
501 000 och mer	170 000 kr. jämt 100 kr.	255 000 kr. jämt 15 kr.	340 000 kr. jämt 200 kr.	495 000 kr. jämt 300 kr.
	per påbörjat	antal	1 000 liter	utöver 501 000 liter

Med bruttodräktighet avses det bruttodräktighetstal som anges i det för fartyget gällande mätbrevet

Föreslagen lydelse

8 kap. 3 §

3 § Vattenföroreningsavgiften skall bestämmas med hänsyn till utsläppets omfattning samt fartygets storlek (bruttodräktighet) enligt följande tabell.

Med bruttodräktighet avses det bruttodräktighetstal som anges i det för fartyget gällande mätbrevet. Med basbelopp avses det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde när utsläppet inträffade.

Utsläppt oljemängd i liter	Avgift i basbelopp för fartyg med bruttodräktighet			
	upp till och med 3 000	3 001-15 000	15 001-50 000	50 001 och större
mindre än 1 000	1	1,5	2	2,5
1 000 - 26 000	1 samt 0,2	1,5 samt 0,3	2 samt 0,4	2,5 samt 0,5
	per påbörjat antal 1 000 liter utöver 1 000 liter			
26 001 - 101 000	6 samt 0,16	9 samt 0,24	12 samt 0,32	15 samt 0,48
	per påbörjat antal 1 000 liter utöver 26 000 liter			
101 001 - 501 000	18 samt 0,04	27 samt 0,06	36 samt 0,08	51 samt 0,12
	per påbörjat antal 1 000 liter utöver 101 000 liter			
501 001 och mer	34 samt 0,02	51 samt 0,03	68 samt 0,04	99 samt 0,06
	per påbörjat antal 1 000 liter utöver 501 000 liter			

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. I fråga om utsläpp som inträffat före ikraftträdandet gäller 8 kap. 3 § i sin äldre lydelse.

Katastrofkommissionen anförde i betänkandet SOU 1990:15 att de gällande vattenföroreningsavgifterna var för låga för att avhålla från överträdelse av förbud mot utsläpp av olja från fartyg och att det förelåg uppgift om att försäkringsgivaren i ett flertal fall ersatt försäkringstagaren för denna kostnad. Med hänsyn härtill och den tid som förflutit sedan avgifterna fastställdes, menade kommissionen att avgifterna borde höjas väsentligt. Enligt kommissionens mening borde avgifterna utgå med samma belopp oberoende av fartygets storlek och bestämmas i förhållande till utsläppets omfattning.

Kustbevakningen har i en skrivelse till regeringen den 30 augusti 1993 föreslagit att lagen om åtgärder mot vattenförorening från fartyg ändras genom att vattenföroreningsavgiftens belopp räknas upp och avgiftsbeloppen för framtiden indexregleras mot gällande basbelopp. Kustbevakningens lagförslag finns intaget som *bilaga 1*. Skrivelsen har remissbehandlats. Yttranden över skrivelsen har avgivits av Riksåklagaren, Sjöfartsverket, Sveriges Redareförening, Räddningsverket och Justitiekanslern.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 22 september 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslaget. I detta, *bilaga 2*, har förslaget lämnats utan erinran.

4 Bakgrund

Vattenföroreningsavgift infördes år 1984 som en ny sanktionsform då fartyg otillåtet släppt ut olja i vatten. Reglerna togs in som ett nytt kapitel i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg. Vattenföroreningsavgiften var tänkt som ett komplement till de sedvanliga straffpåföljderna. Tanken var att avgiften skulle verka preventivt och därför skulle vara ekonomisk kännbar.

5 Höjning och indexreglering av vattenföroreningsavgiften

Regeringens förslag: Vattenföroreningsavgiften höjs och indexregleras.

Kustbevakningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med Prop. 1994/95:28 regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt förslaget och menar att det behövs en höjning och en indexreglering av vattenföroreningsavgiften.

Sjöfartsverket har dessutom anfört att det finns skäl att i förhållande till de större utsläppen något öka avgiften för de mindre och menar att den preventiva effekten då sannolikt skulle bli bättre. Sjöfartsverket menar att det sällan förekommer utsläpp av 101 kubikmeter eller mer som inte beror på en olycka eller skada på fartygets utrustning. I sådana fall skall det inte utgå någon vattenföroreningsavgift, om man ombord gjort vad man kunnat för att begränsa utsläppets omfattning.

Sveriges Redareförening har anfört att de föreslagna höjningarna innebär en väsentlig skärpning av lagstiftningen och att höjningarna bör begränsas till att motsvara penningvärdets försämring sedan år 1984.

Skälen för regeringens förslag: Vattenföroreningsavgiften har varit oförändrad sedan den infördes år 1984. Efter införandet minskade antalet upptäckta oljeutsläpp i svenska farvatten med cirka 30 %. Penningvärdets förändring sedan år 1984 har successivt gjort att den sanktion som avgiften innebär relativt sett har blivit mindre ingripande. Det kan ha bidragit till att utsläppen ökat sedan dess. Avgiften behöver därför höjas så att den återfår sin preventiva verkan. Eftersom havsmiljön har blivit allt sämre så föreslår regeringen att sanktionen förstärks ytterligare genom att avgiften höjs mer än vad som motsvarar penningvärdets förändring.

I lagstiftningsarbetet år 1983 ansågs det att man vid bedömningen av avgiftens storlek skulle ta hänsyn både till utsläppets omfattning och till fartygets storlek. Det är mycket kostsamt för ett stort fartyg att ligga i hamn varför det kan vara frestande att förkorta liggetiden genom att snabbt lämna hamnen och sedan t.ex. tömma oljeblandat spolvatten till sjöss. Därför bör även i fortsättningen avgifterna differentieras i förhållande till fartygens storlek. När man får erfarenhet av de nu föreslagna höjningarna kan det även övervägas att ytterligare höja avgifterna för de mindre utsläppen i förhållande till de större.

För att avgiften också i ett längre perspektiv skall fungera effektivt bör den följa penningvärdets förändring. När avgiften infördes ansågs det att den måste kunna presenteras på ett lättfattligt sätt för utländska sjöfarande och därför borde presenteras i exakta belopp. Motivet för att ha de exakta beloppen i lagtexten kan antas ha minskat i styrka bl. a. genom att lagstiftningen har varit i kraft så länge att en allmän kännedom om sanktionssystemet bör finnas hos dem som bedriver sjöfart i svenska vatten. Avgiftstabeller i kronor för respektive år bör i stället för att införas i lagtexten kunna ges tillräckligt god spridning genom att tillhandahållas av Kustbevakningen.

Vattenföroreningsavgiftens belopp bör knytas till det gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Så har gjorts beträffande andra sanktionsavgifter. Ett exempel är utlänningslagen (1989:529) som innehåller sanktionsregler mot den arbetsgivare som har en utlänning utan arbetsställstånd i sin tjänst.

Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder
mot vattenförorening från fartyg

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 3 § lagen (1980:424) om åtgärder
mot vattenförorening från fartyg skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse
(tabellen utelämnad här)

Föreslagen lydelse

8 kap. 3 §

3 § Vattenföroreningsavgiften skall bestämmas med hänsyn till utsläp-
pets omfattning samt fartygets storlek (bruttodräktighet) enligt följande
tabell.

Utsläppt oljemängd i liter	Avgift i basbelopp för fartyg med bruttodräktighet			
	upp till och med 3 000	3 001- 15 000	15 001- 50 000	50 001 och större
mindre än 1 000	1	1,5	2	2,5
1 000 - 26 000	1 jämt 0,2	1,5 jämt 0,3	2 jämt 0,4	2,5 jämt 0,5
per påbörjat antal 1 000 liter utöver 1 000 liter				
26 001 - 101 000	6 jämt 0,16	9 jämt 0,24	12 jämt 0,32	15 jämt 0,48
per påbörjat antal 1 000 liter utöver 26 000 liter				
101 001 - 501 000	18 jämt 0,04	27 jämt 0,06	36 jämt 0,08	51 jämt 0,12
per påbörjat antal 1 000 liter utöver 101 000 liter				
501 001 och mer	34 jämt 0,02	51 jämt 0,03	68 jämt 0,04	99 jämt 0,06
per påbörjat antal 1 000 liter utöver 501 000 liter				

Med bruttodräktigheten avses det bruttodräktighetstal som anges i det
för fartyget gällande mätbrevet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-10-05

Närvarande: f.d. regeringsrådet Magnus Sjöberg,
justitierådet Johan Munck, regeringsrådet Leif Lindstam.

Enligt en lagrådsremiss den 22 september 1994 (Kommunikationsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg.

Förslaget har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn
Eva Westberg.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 oktober 1994

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: Uusmann

Regeringen beslutar proposition 1994/95:28 Höjning av vattenföroreningsavgiften.

